

Zala Megyei Rendőr-főkapitányság

Elektronikus Bűnmegelőzési Információs Rendszer

2018. július - önkormányzati hírlevél

Csalhatatlan jelek, hogy piramisjáték részesei vagyunk

A cikk szerzője Simonyi Tamás, a Magyar Nemzeti Bank munkatársa

forrás: www.origo.hu

A piramisjátékok szervezői luxuskörnyezetben, mesés hozamot ígérve, az emberek érzelmeire hatva ösztönzik a pénz iránti vágyat, tudományosnak hangzó kifejezéseket ismételtetnek, miközben termékükről semmit sem árulnak el. A jól hangzó ígéretek sokszor mindent tudó guruk, celebek közvetítik. A valóságban a szervezőket az új belépők pénzéből fizetik, s a rendszer idővel összeomlik. Az MNB – amely nem felügyeli a piramisjátékokat - minden gyanús esetben feljelentést tesz.

A piramisjáték (pilótajáték vagy Ponzi-séma) olyan hálózatépítés, ami mögött – bár alapítói ezt állítják, újszerűnek beállítva azt – nincs tényleges gazdasági tevékenység, vállalkozás. A valós pénzmozgás mindössze annyi, hogy a hálózathoz

korán csatlakozók jutalékként szétsztyják maguk közt a később belépők belépési-, regisztrációs- vagy tagdíjait.

Ez történhet úgy, hogy a leghamarabb csatlakozóknak maguknak is új tagokat kell toborozni (s minél többet hoznak, annál magasabb lesz a jutalékuk), de úgy is, hogy enélkül is automatikusan egyre több pénzt kapnak a friss csatlakozók révén.

Mivel nincs valós gazdasági termelés, s egy idő után nem lesznek új belépők, a rendszer rövidesen összeomlik.

Pár hónapig azonban az időben belépők (akik lehetnek maguk is megtévesztett emberek) azt hiszik, hogy a vállalkozás működik, hiszen szép „hozamokhoz” jutnak – mások kárára. Végül a legtöbben vesztenek, akár sok pénzt is.

A Magyar Nemzeti Bank piacmonitoring tevékenysége során – a jogosulatlan pénzügyi intézmények, közvetítők kiszűrésére – folyamatosan figyelemmel kíséri a (számos esetben extrém hozamokat, nyereségeket ajánló) legújabb, elsősorban az interneten megjelenő befektetési lehetőségeket.

A tapasztalatok alapján úgy tűnik: a hagyományos befektetési konstrukciók alacsony hozamát és a fogyasztók informálatlanságát kihasználva ismét megjelentek a piacon a piramisjátékokra emlékeztető mechanizmusokkal működő termékek.

Az ezek értékesítését végző szervezeteket, személyeket a jegybank nem felügyeli, továbbá a szervező fizetésképtelensége esetén a hazai betét- vagy befektetővédelmi alapok, garanciaintézmények kártalanítása sem terjed ki azokra.

Zala Megyei Rendőr-főkapitányság

Elektronikus Bűnmegelőzési Információs Rendszer

2018. július - önkormányzati hírlevél

Bűncselekmény bűncselekmény hátán

A piramisjáték a Büntető Törvénykönyvben (Btk.) nevesített bűncselekmény, felderítése a nyomozó hatóságok feladata, annak büntetőjogi megítélése és szankcionálása a bíróságé. Ezért fordul az MNB maga is haladéktalanul büntetőfeljelentéssel a nyomozó hatósághoz minden esetben, amikor a jogosulatlan pénzügyi tevékenységek felkutatása során piramisjáték-bűncselekmény gyanúját is észleli. Előfordulhat ugyanakkor, hogy a gyanú szerint egy társaság vagy magánszemély időben nagyon közel egymáshoz valósítja meg a csalás, jogosulatlan pénzügyi tevékenység és piramisjáték szervezése tényállásokat.

A (szintén 3 évig terjedő szabadságvesztéssel büntethető) piramisjáték keretében a szervezők gyakorta valamiféle mögöttes gazdasági tevékenység mesés hozamának ígéretével bírják rá a belépőket a csatlakozásra, noha valójában semmiféle ilyen tevékenységről sincs szó. A piramisjáték szervezése már akkor is büntethető, ha még nincsenek károsultak.

A jegybank az elmúlt időszakban is több olyan (hazai vagy külföldi bejegyzésű) társaság vagy aktív internetes portál adatait tette közzé Figyelmeztetései között, amelyek esetében felvetődhet a piramisjáték szervezésének gyanúja.

A jegybank közelmúltbeli figyelmeztetése (piramisjáték-szervezés gyanúja)

Honlapcím vagy cégnév	Cím
Live Your Dream Ltd. aurumcrowdfunding.com	M4 6DE Manchester, Great Ancoats Street 132-134. Advantage Business Centre, Suite 33854
bitconnect.com	n.a.
HGR Groupe	66, rue des Lacs 95220 HERBLAY, Franciaország
OneCoin Ltd. onecoin.eu	Slaveykov Sqr. 6A, Ground Floor Sofia 1000 Bolgár Köztársaság
Shopping Empire Network Ltd. Shopping Empire Network Kft. senholding.com	<ul style="list-style-type: none">BN3 3DH, England, Brighton & Hove, Hova Villas 1, Hova House5600 Békéscsaba, Luther utca 5/1.
Yota Trading Hongkong Limited yota.biz	Winway Building, 50 Wellington St, Central, Hong Kong

Forrás: MNB

A piramisjátékoknak számos közös jellemzője fedezhető fel, melyekre célszerű előzetesen odafigyelni.

Mesés hozamok, luxusvilágítások

A potenciális belépőket – számos esetben majdani károsultakat – főként az interneten megosztott videókkal, s előkelő helyeken tartott előadásokkal próbálják meggyőzni. Ezekben az esetekben elsősorban az emberek érzelmeire próbálnak hatni. A levetített prezentációkban a majdani nagy nyereséget, s annak elkölthetőségét érzékeltetve például luxusterméket és utazási célokat mutatnak be, ezzel is felkeltve az emberekben a meggazdagodás vágyát.

A legveszélyesebb az, amikor a fogyasztók által ismert – akár közéleti – személy beszél ezeken az alkalmakon az új, fantasztikus lehetőségről.

Ebben az esetben ugyanis a hallgatóság (korábbi pozitív élményei alapján) bízik az előadóban, s ezt kivetítheti az új ajánlatra is. Nem szabad azonban elfelejteni, hogy az azt ajánló személy anyagilag érdekelt az új tagok beszerzésében. A termékekről, lehetőségről érdemi, konkrét információt általában nem közölnek. Jellemzően maguk az értékesítők sem tudnak róla semmit, az ismertetéskor egyszerűen szakmainak tűnő szavakat raknak egymás után, értelem és összefüg-

Zala Megyei Rendőr-főkapitányság

Elektronikus Bűnmegelőzési Információs Rendszer

2018. július - önkormányzati hírlevél

gés nélkül. Az utóbbi években például az IPO (nyilvános részvénykibocsátás, Initial Public Offering) és a blockchain szavak kerültek előtérbe.

Az IPO mozaikszó használata esetén a kecsesítő lehetőség mögötti háttértörténet általában arról szól, hogy egy jellemzően zöldenergiával, elektromos autókkal, vagy akár egy eddig teljesen ismeretlen technológiai újítással foglalkozó – vállalkozás próbál részvénykibocsátás útján tőkét bevonni. A termékről – sok esetben üzleti és gazdasági titokra hivatkozással – csak olyan információkat tesznek közzé, amelyek a kategóriájukban tényleg egyedülállónak mondhatók. A fogyasztóknak azonban fontos végiggondolni, hogy ha a piacvezető nagyvállalatok kutatási és fejlesztési célokra elköltött dollármilliárdok révén sem képesek egy ilyen paraméterekkel rendelkező terméket előállítani, akkor egy frissen alakult társaság hogyan lehet képes erre.

Az utóbbi időben a kriptovaluták és a blockchain-technológia is felkapottá vált a piramisjátékot szervező személyek szótárában. Több olyan esetet is azonosítani lehetett a közelmúltban, ahol egy új kriptovaluta megvásárlási lehetőségét hirdették az érdeklődőknek. Alaposabb utánajárást követően azonban feltárható, hogy az értékesített kriptovaluta valójában nem használható fel sehol, azt az adott szervező belső kereskedési rendszerén kívül nem fogadják el, „pénz-zé tenni” nem lehet, ráadásul virtuális pénzekkel foglalkozó közösségek sem ismerik el a terméket kriptovalutaként.

Érkezik a mindent tudó guru

A tevékenységet végző társaság tényleges tulajdonosai általában ismeretlenek maradnak. He-lyettük szokás egy olyan személyt előtérbe állítani, akit egy tiszteltre méltó „látnokként”, „guruként” állítanak be. A gyűléseken és a prezentációkban

minden esetben szerepel, hogy az adott személy „sok munka árán, önerőből” hozta létre a társaságot, miután csalódott korábbi munkahelyeiben.

E személyekről több esetben derült ki már, hogy az önéletrajzukban szereplő adatok nem mutattak teljes egyezőséget a valósággal. A tényleges tulajdonosok elrejtése érdekében kevésbé átláthatóan működő országokban – így például offshore területen található társaságok – alapítják meg az adott tevékenységet végző társaságokat.

Tekintettel arra, hogy sem a társaságról, sem a termékről nem közölnek érdemi információt, gyakorta más – már befutott világcégek – sikertörténeteit adják elő követendő példaként. Jellemzően a Google, Apple, Alibaba szokott lenni a hivatkozási alap, úgy, hogy ha néhány évvel korábban 100 dollár összeget fektetett volna be valaki az adott társaságba, akkor most gazdag lenne. Sokak által ismert Ronald Wayne, az Apple alapító tagjának története, aki a cég alapításakor egy hitel felvétele kapcsán nem mert kezességet vállalni, megijedt és kiszállt a cégből, pár száz dollárért eladta a cégben a részesedését. Ha akkor bátor lett volna, ma a világ 10 leggazdagabb ember közé tartozna. Ilyen és ehhez hasonló történeteket kizárólag azért használnak,

Zala Megyei Rendőr-főkapitányság

Elektronikus Bűnmegelőzési Információs Rendszer

2018. július - önkormányzati hírlevél

mert nincs semmi tényleges információ a „termékük” mögött, viszont mindenáron fel akarják ébreszteni az emberekben a meggazdagodás vágyát, és a soha vissza nem térő lehetőség miatt a befektetni szándékozók döntését manipulálják. Ha valóban volna jó termékük, nem igazán mások sikereit kellene bemutatni.

A csodálatos hozamokról beszélve általában két jövedelemszerzési módszert szoktak alkalmazni, gyakorta egymással is kombinálva azokat.

Az egyik ilyen az az ígélet, hogy a pénz befizetése után a résztvevőknek már semmit sem kell tenniük, a szervezők „garantáltan” heti 4-6 százalékos nyereséget fognak elérni a tőkerevetítve.

A jelenleg Európa-szerte alacsony hozam- és kamatkörnyezetben a befektetők hajlamosak túlzott várakozásokat fűzni az ilyen ígérekhez, noha ez éves szinten több száz százalékos hozamot jelentene. Nem zárható ki, hogy akár egy valós pénzügyi szereplő rövid távon ilyen hozamot realizál, azonban ez kiemelkedően kockázatos (akár a teljes tőke elvesztésével járó) befektetések esetén valósulhat csak meg.

A másik módszer a jutalékalapú kifizetési rendszer. Itt a hozam a tag által beszerzett újabb személyek befizetett összegeitől, majd az óaltaluk beszerzendő további belépők pénzeitől függ. A fogyasztók ilyen esetekben biztosak lehetnek abban, hogy „kedves ismerősük”, aki váratlanul felkereste őket egy kedvező pénzfelhelyezési lehetőséget ajánlva, nem(csak) azért szeretné, ha részt vennének az ügyletben, mert azzal

nekik jót akar, hanem azért is, mert őt ezért a beszerzői tevékenységért megfizetik. Sajnos sok esetben maga a jóhiszemű „kedves ismerős” is valóban elhiszi, hogy jó helyre kerül a pénz.

A piramisjátékok addig működnek, amíg újabb befizetések érkeznek, hiszen az irreálisan magas hozamokat és jutalékokat az új befizetők pénzből finanszírozzák. Az első befektetők tehát valóban realizálhatnak hozamot, ám egyszer minden piramisjáték bedől. A kérdés csak az, hogy mikor.

Az MNB mindezek miatt folyamatosan felhívja a fogyasztók figyelmét arra, hogy egy-egy szolgáltatás, termék igénybevétele előtt mindig előzetesen (és ne csak esetlegesen a kár bekövetkezése után) ellenőrizték, hogy az adott szolgáltató rendelkezik-e pénzügyi, illetve befektetési tevékenység végzéséhez szükséges engedéllyel vagy regisztrációval, s így szerepel-e a jegybank [Piaci szereplőket](#) felsoroló nyilvántartásaiban. Az MNB [ügyfélszolgálat](#)a, vidéki [pénzügyi tanácsadó irodái](#), illetve [honlapja](#) minden szükséges tájékoztatást megadnak ennek kapcsán a szerződésük megkötése előtt érdeklődőknek. Továbbá, amint olyan személyek tevékenységéről van tudomása, akik valószínűsíthetően az MNB engedélye hiányában végeznek pénzügyi, befektetési tevékenységet, a többi fogyasztó védelme érdekében tegyenek bejelentést az MNB részére.

**Zala Megyei Rendőr-főkapitányság
Bűnmegelőzési Alosztálya**